

Juolavehnä valtaa kevätviljapelot

JUKKA SALONEN, TERHO HYVÖNEN ja RIINA PAJU, MTT

Juolavehnä on yleistynyt ja runsastunut kevätviljapelloilla. Se tuottaa puolet tavanomaisesti viljeltyjen peltojen ja neljäsosan luomupeltojen rikkakasvimassasta. Juolavehnä menestyy karjatilojen nurmikierrossa.

MTT:n kasvinuojelututkimuksen vuosina 1997-1999 tekemässä kevätviljapeltojen kasvillisuuskartoituksessa löydettiin juolavehnää noin 66 prosentilta tutkituista 690 kevätviljapellosta. Luomupelloilla juolavehnä oli keskimääräistä yleisempi, eli sitä tavattiin 81 prosentilla tutkituista 165 pellosta.

Juolavehnän versomäärä oli tavanomaisesti viljellyillä kevätviljapelloilla keskimäärin 23 kappaletta neliöllä ja luomupelloilla 49 kappaletta neliöllä. Biomassaa juolavehnä tuotti tavanomaisesti viljellyillä pelloilla 92 kiloa hehtaarilta ja luomupelloilla 178 kiloa hehtaarilta. Juolavehnää kasvoi kevätviljapelloilla runsaammin kuin 1980-luvun alussa, jolloin vastaava kartoitus tehtiin edellisen kerran. Tuolloin juolavehnä tuotti tavanomaisesti viljellyillä pelloilla keskimäärin 64 kiloa ilmakeivää massaa hehtaarilta. Kun tavanomaisesti viljellyiltä pelloilta oli torjuttu kemiallisesti muita rikkakasveja, juolavehnän osuus oli noin puolet peltojen rikkakasvimassasta. Luomupelloilla juolavehnä tuotti puolestaan noin neljäsosan rikkakasvien kokonaisuudesta.

Juolavehnä viihtyy karjataloilla

Juolavehnä viihtyy karjatilojen nurmikierroissa, joissa sitä kasvoi runsaasti sekä tavanomaisesti (127 kiloa hehtaarilla) että luonnonmukaisesti (171 kiloa hehtaarilla) viljeltyjen karjatilojen kevätviljapelloilla. Tavanomaisesti viljellyn kasvinviljelytilan kevätviljapelloilla juolavehnä tuotti vastaavasti keskimäärin 69 kiloa ilmakeivää massaa hehtaarilta. Kasvintuotantoa harjoittavien luomutilojen kevätviljapelloilla juolavehnää oli kuitenkin kaikkein eniten, keskimäärin 185 kiloa hehtaarilla.

Tutkituista 16 alueesta juolavehnää kasvoi runsaimmin Ruokolahdella (309 kiloa hehtaarilla, Mikkelin seudulla (215 kiloa hehtaarilla) ja Kiteellä (175 kiloa hehtaarilla). Parhaiten juolavehnä näytti olevan kurissa Laihialla (41 kiloa hehtaarilla), Nurmijärvellä (43 kiloa hehtaarilla) ja Nauvo/Korppoossa (49 kiloa hehtaarilla). Tulosten taustalla on tietysti viljelytapojen ja tilatyypin erilaisuus; Etelä-Suomessa tavanomainen viljanviljely on yleisintä, Itä-Suomessa puolestaan luomuviljely ja karjatalous.

Ripeämmin torjuntaan

Tutkittujen peltojen viljelytiedot koottiin viljelijöitä haastatteleamalla. Samalla tiedusteltiin heidän omaa

näkemystään juolavehnän esiintymisestä tutkittavilla lohkoilla. Noin kolmasosa pelloista oli viljelijöiden mielestä puhtaita juolavehnästä, 60 prosentilla pelloista esiintyi juolavehnää vähän ja noin 10 prosentilla pelloista juolavehnää oli runsaasti . Näkemykset juolavehnän yleisyydestä olivat varsin yhtäpitäviä laskentatulosten kanssa, joskin juolavehnän runsauden viljelijät arvioivat ehkä todellista vähäisemmäksi. Noin neljäsosalta tutkituista pelloista juolavehnää oli torjuttu glyfosaatilla kolmen vuoden sisällä.

Juolavehnän torjuntaan pitäisi ryhtyä nykyistä ripeämmin. Uusimpana virikkeenä juolavehnän torjuntaan on esitelty kesällä ruiskutettava, vehnälle sopiva juolavehnän torjunta-aine, Monitor. Luomussa juolavehnään tehoavat mekaaninen torjunta ja viljelykierto.

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 2/2001: 12 sähköposti jukka.salonen@mtt.fi puhelin (03) 4188 2483.